

„Elegendő
harc, hogy a multat be kell vallani.
...s rendezni végre közös dolgainkat,
ez a mi munkánk; és nem is kevés.”
(József Attila)

Elég a külpolitikai kalandorságból!

Trump hivatalba lépése után a február 28.-ai Zelenszkij-Trump találkozó egy korszak lezárultát jelentette.

- Trump alapjaiban rúgta fel a világ és Európa biztonságpolitikai architektúráját. Teljességgel bizonytalanná tette a NATO jövőjét, az 5. cikkely meghatározó szerepét. Európa magára marad az elsősorban orosz forrású biztonságpolitikai kihívásokkal szemben. Arra kényszerül – remélhetőleg sikerrel – hogy saját maga teremtsen meg védelmi képességeit és az annak megfelelő szervezeti kereteket. Nem világos, hogy ez a NATO lesz (valamilyen szintű amerikai részvétel megtartásával), a NATO valamilyen utóda. Esetleg egy új „coalition of the willing” és a továbbiakban annak szervezetté alakított változata;
- Az amerikai elnök az EU-t vetélytársnak tekinti, ami Amerika ellenében jött létre. Nem érdeke a gazdaságilag erős Unió. Akárcsak az oroszok, a legdurvább módon avatkozik be az európai államok belpolitikai folyamataiba.
- A frissen megszilárdult oroszbarátság a legkomolyabb biztonságpolitikai veszély egész Európára nézve. Hozzásegítheti Moszkvát befolyási övezete újbóli kiterjesztéséhez, Amerikát pedig mellékszereplővé teszi – Trump akarata ellenére;
- Közvetlen folyamánya lehet, hogy Ukrajna egy Molotov-Ribbentrop paktumhoz hasonló orosz-amerikai alku áldozatává válhat
- A kilátásba helyezett vámháború nemcsak az USA közvetlen szomszédait érinti. Komoly válságba döntheti Európa gazdaságait is;
- Trump figyelme elsősorban Kínára összpontosul - előreláthatatlan bizonytalanságot okozva. Egyaránt lehetséges egyfajta kiegyezés Kínával – akár Tajvanért cserébe. Mint ahogyan jelentős egymásnak feszülés is.
- A stabilitást jelentő nemzetközi rendet alapjaiban rendíti meg, hogy Trump nyílt területi igényeket fogalmaz Kanadával, Panamával és Grönlanddal, Gázával kapcsolatban; lépesei arra utalnak, hogy ellenőrizni kívánja a meghatározó tengerhajózási útvonalakat (Panama-csatorna, Hormuz, Vörös-tenger-Szuezi-csatorna, Malaka-szoros);
- Teljes a szakítás a korábbi nyugati világrend értékeivel. Az nyersen imperialista amerikai külpolitika „harmonizál” az ottani belpolitikai folyamatokkal: a jogállam ellen indított frontális villámháborúval. Ennek is negatív hatásai tapasztalhatók Európában. Támogatást és biztatást adnak a tekintélyelvű, szélsőjobbos, integráció ellenes, oroszbarát, esetenként fasisztoid gyökerű politikai erőknél.
- Az elnök személyiségjegyei (narcisztikussága), valamint „enciklopedikus tudatlansága” kiszámíthatatlanná teszik az amerikai külpolitikát. Sok múlik személyes benyomásain indulatain; ezáltal igen befolyásolhatóvá válik, álláspontja bármilyen kérdésben bármikor az ellenkezőjére változhat.
- A második világháború utáni hosszú béke azon alapult, hogy a nyugati világ sikeresen - alapvetően soft power eszközökkel – uralta a korlátlan látszó világpiacot. Az ebből fakadó gazdagság módot adott ennek a világnak arra, hogy saját berkeiben belső békét, prosperitást teremtsen, előtérbe kerüljenek az emberi jogok, a tolerancia és az elfogadás. Kína felemelkedésével, az orosz birodalmi ambíciók feléledésével azonban ismét elsődlegessé vált az érdek a piacok feletti befolyás megszerzésére, újraosztására. Ebben a nagy és gyorsan

cselekvő aktorok igyekeznek lapokat osztani és szerezni. Európa kolonccá vált Amerikának. Gazdasági súlya, megosztottsága, jogállami alapjai konkurensé és egyben cselekvőképtelen szereplővé teszik Amerika szemében.

***

A magyar külpolitika Trump előtti és Trump-i korszakra osztható.

Trump előtt a demokratikus világban az orbáni külpolitika mindinkább elszigetelődött.

Orbán külpolitikai víziója nem egyszerűen autokratikus belpolitikájának meghosszabbítása a külpolitikában. Annak egy sajátos formája, amely az autokratikus és korrupt nemzetállami logikára épül. Orbán világképében a globális hatalmi rend „blokkosodása” elkerülhetetlen folyamat: szerinte a hanyatló Nyugat (G7) áll szemben a felemelkedő Déli világ (BRICS) dinamikájával, miközben Európa – egyre inkább szétesőben – már csak mellékszereplő. Az újraegyesítés kulcsát a nemzetállamok Európájának megteremtésében, és a „brüsszeli túlhatalom” lebontásában, másként fogalmazva „Brüsszel visszafoglalásában” látta

Az ország lehetőségeivel aszinkronban lévő, külpolitikai irányokat követett, amelyről bizvást állítható, hogy talán még a teljes cselekvésképtelenség is kisebb kárt okozna. Orbán Viktor a „szuverenitás”, a „keleti nyitás” és a „konnektivitás” mögé bújva Magyarország EU-ból való kilépésének útját követte ki – szembe menve az ország alapvető érdekeivel. Egykor még tudta, hogy Magyarország jövője Nyugaton van. Mára mindannak, amiért harminc éve küzdött, hátat fordított. Az országot a periféria felé sodorta – saját politikai túléléséért cserébe.

Mindezek okán az Orbán rezsim páriának számított az EU-ban és a tengerentúlon egyaránt.

A Trump-i fordulat azonban új helyzetet teremtett. A miniszterelnök igazolva látja eddigi törekvéseit. Nemcsak „előrelátása” igazolódott be számára. Trump tevékenységét hatalmas támogatásként és önigazolásként éli meg: helyes az „illiberális” irány. Ez a belpolitikában a diktatórikus jegyek erősödéséhez vezet. A külpolitikában pedig az autoriter rezsimhez való további közeledést – ilyennek látva már az Egyesült Államokat is. Elég erősnek érzi magát ahhoz, hogy eredményesnek hitt újabb fejezetet nyisson a „Brüsszel” elleni harcban. Az európai politikai együttműködésben pedig egyre inkább a szélsőséges politikai erőkkel erősítse meg az együttműködést. Erős a hátszél – hangoztatja.

Mindez azonban nem változtat azon, hogy európai elszigeteltsége – néhány kivétellel -tovább erősödik.

Ez a vízió azonban – Trump előtti és trumpiánus szakaszában is - tele van veszélyes önbecsapásokkal és torz helyzetfelismeréssel. Orbán Magyarországot középhatalomként képzei el, amely képes világpolitikai súlyú befolyást gyakorolni, és önmagát olyan vezetőként látja, aki alakíthatja a globális folyamatokat. Ezzel szemben a valóság az, hogy Magyarország (külkereskedelmének 75%-ával az EU-hoz kötődve) szinte teljesen a Nyugathoz integrált gazdasági érdekekkel bír, miközben Kína és Oroszország részesedése a külkereskedelemből összesen alig 11%. Orbán azonban ezt figyelmen kívül hagyva a két blokk közötti „tranzitország” szerepét vizionálja, miközben külpolitikai döntéseivel az országot egyre mélyebben az orosz és kínai érdekszféra vonzásába taszítja.

Az orbáni külpolitika logikája kiszolgáltatottságot eredményez. Orbán a szélsőjobboldali, nacionalista-populista erők megerősítésében látja az EU-ellenes, orosz- és Kína-barát politika térnyerésének kulcsát. Az európai parlamenti választások azonban – az ilyen erők előretörése ellenére – a mérsékelt, Európa- és Ukrajna-barát többség győzelmét hozták, amelyek ugyan visszavetik, de el nem lehetetlenítik Orbán európai terveit. Az orbáni vízió alapjaiban ütközik az EU integrációs törekvéseivel, és e konfliktus már nemcsak ideológiai, hanem stratégiai jelentőségű.

Az Egyesült Államok viszonylatában is szereptévesztés tapasztalható. Orbán Viktor már az amerikai elnökválasztás során sem partnerként, hanem eszközként funkcionált. A magyar kormány nem tényezőként, hanem inkább perifériális szereplőként jelenik meg az amerikai külpolitikai térképen,

érdemi befolyás nélkül. Kockázatos, hogy a miniszterelnök egy kis gazdasági (GDP-je az EU GDP 0,9%-a) és politikai súlyú ország vezetőjeként állítja: igen közeli barátságban van Trump-pal, továbbá jó kapcsolatot ápol Putyinnal és Hszi Csin-pinggel. Diszkrépancia a miniszterelnök téves értékelése (ők a barátai) és az érintettek valós magatartása között (eszközként használják a miniszterelnököt, amíg és amikor szükségük van rá).

Az orbáni külpolitika saját csapdájába esett. Nem önálló és céltudatos stratégia vezérli, hanem sodródik – és e sodródás súlytalanságot, kiszolgáltatottságot és a csatlós szerep kényszerét eredményezi. Orbán politikája, amely a magyar szuverenitás jelszavát hangoztatja, valójában az ország szuverenitásának felszámolását jelenti a keleti és a Trump-i érdekek szolgálatában.

***

A magyar külpolitika a nemzetközi változásokban: sodródás a konfliktusok világában

A világ új hidegháború küszöbén áll, ahol a befolyási övezeteket újraosztják. Az öreg kontinenssel szembe fordult Amerika, a liberális demokrácia megmaradt szigete, Európa, valamint az „új tengelyhatalmak” – Kína, Oroszország, Irán, Észak-Korea – szembenállása határozza meg a geopolitikai folyamatokat, miközben a BRICS-országok igyekeznek saját helyüket kijelölni a nemzetközi rendszerben. A Nyugat egysége alapjaiban rendült meg. Amerika új vezetése tetteiben fordul szemben Európával, de kiforrott elképzelések nem mutatkoznak meg. Eközben Európa sem rendelkezik azzal a katonai, gazdasági vagy politikai elszántsággal, amely hatékony válaszokat adhatna ezekre a kihívásokra. Meghatározó lesz, képesek lesznek-e a legfontosabb európai hatalmak megformálni egy közös kül- és biztonságpolitikát. Nem Amerika ellenében, hanem arra törekedve, hogy megtartsanak az amerikai partnerségből, amit lehet, és egyúttal saját képességeket fejlesszenek ki. Törekedve arra, hogy minél inkább lebeszéljék Amerikát az orosz kapcsolat erősítéséről.

Ezen a globális színtéren az ukrajnai háború sorsfordító eseménnyé vált, amelynek jelentősége túlmutat Ukrajna határain. Az elmúlt két évszázad nagy háborúhoz hasonlóan az orosz agresszió nemcsak egy ország területi integritását fenyegeti, hanem a nemzetközi rendszer jövőjét is alakítja. Oroszország célja az európai stabilitás aláásása, az EU és NATO egységének gyengítése, valamint egy olyan többpólusú világrend megteremtése, amelyben Moszkva vezető szerepet játszik. Az ukrán ellenállás ezért nemcsak saját szuverenitását védi, hanem Európa és a nemzetközi rend biztonságát is.

Korábban úgy látszott, hogy konfliktus megoldására a két szélsőséges forgatókönyv – Ukrajna magára hagyása és az orosz győzelem vagy Ukrajna radikális eszközökkel történő győzelemre segítése – kizárható. Ukrajnában egyre inkább a biztonság kérdése kerül előtérbe a „minden terület visszafoglalásának” célja helyett, ami valószínűbbé teszi Kijev részéről a tárgyalásos rendezés felé fordulást.

Washington lépései azonban arra mutatnak, hogy magára hagyja Ukrajnát. (Csupán a Starlink és a hírszerzési információ megosztás leállítása azonnal „megvakítja” az ukrán hadsereget Oroszországgal szemben.) Trump már korábban is minden ellentételezés nélkül vetette fel a megszállt területek feladását, Ukrajna NATO tagságának kizárását. Az az illúziója, hogy Putyin partnerként kezelhető. Az, hogy Oroszország megbékíthető, és hogy ukrán területek átengedésével Moszkva a nemzetközi rend megbízható tagjává válhat. Egy ilyen megállapodás azonban nem lenne más, mint a 21. század Molotov-Ribbentrop paktuma, amely aláásná Európa biztonságát és a nyugati szövetségi rendszer stabilitását. Kibújik a szög a zsákból. Trump Putyint választotta partnernek, Ukrajnát azzal zsarolja, hogy magára hagyja, mivel „nem kész a békére”. Eközben arra törekszik, hogy rátéphesse a kezét az ukrán természeti kincsek jó részére. Mindezt teszi úgy – tovább rombolva az európai biztonsági architektúrát – hogy a „békéről” Ukrajna feje fölött, az európaiak részvétele nélkül alkudozik Moszkvával – tartalmilag minden tekintetben Putyin pártját fogva.

Tartós béke elérése továbbra is csak akkor lehetséges, ha Ukrajna szilárd biztonsági garanciákat kap. Egy ilyen garancia nem lehet pusztán egy szerződés Putyinnal, mert Moszkva nem tartaná be azt. Ehelyett szerződésen kívüli biztonsági mechanizmusokra és katonai elrettentésre van szükség. Trump

előtt az egyetlen fenntartható megoldásnak Ukrajna NATO-tagsága látszott, amely az 5. cikkely garanciáit kiterjeszti azokra a területekre, amelyek ténylegesen Kijev ellenőrzése alatt állnak – hasonlóan az egykori NSZK NATO-tagságához.

Ez a lehetőség azonban Trump-pal semmivé foszlott. Opcióként maradhat, ha

- az európaiak magukra találván megerősítik védelmi képességeiket és továbbra is nagy mennyiségű fegyverrel, kiképzéssel segítik Ukrajnát;
- Amerikával mégiscsak működik a „fegyverért nyersanyagot” megállapodás.

Mindez csak a védekezés folytatásához elegendő. A biztonsági garanciák nélküli béke csak egy újabb müncheni szerződés lenne: Oroszország katonailag újra megerősödne. A békefenntartó egységek küldése sem járható út. A szükséges kontingenst Európa nem tudja kiállítani. Annak telepítéséhez pedig Moszkva nem járulna hozzá.

Igy az ukrán területi egység kérdése várhatóan hosszú távú „befagyott konfliktusként” marad fenn, amely tovább bonyolítja a regionális stabilitást.

Az európai biztonságot leginkább fenyegető ukrain háború kapcsán elengedhetetlen kitérni az agresszor Oroszország jellemzőire. Oroszország az elmúlt másfél évtizedben XXI. századi, modern diktatúra lett. A Kreml nemcsak megbízhatatlan. Még partnerként sem viselkedik. Felrúgta az Ukrajna területi integritására vonatkozó összes nemzetközi szerződéses kötelezettségét. A Kreml diktál is. Az ukrain háborúban során Oroszország céljai eléréséig – beleértve a négy ukrán megye anektálását és egy Moszkva-barát rezsim felállítását Kijevben – aligha áll meg. Ez az orosz érdekszféra kiterjesztését jelenti egészen a magyar-ukrán határig. Ami Oroszország számára továbbra is kizárólag elfogadható: a NATO katonai képességeinek visszaszorítása az 1997-es határok mögé. Ennek érdekében minden rendelkezésére álló eszközt felhasznál. Európa és az Egyesült Államok ellen intenzíven hibrid hadviselést folytat. A dezinformációtól a kibertámadásokig széles eszköztárat alkalmaz. Putyin nem olyan ellenfél, akivel gentleman agreement-eket lehet kötni. Minden megállapodás betartatásához erős nyugati politikai elszántság, katonai és gazdasági erő szükséges. Ellenkező esetben Moszkva csak formálisan tartja be azokat. Megszegésükkel, kikerülésükkel tovább erősíti befolyását. Ez a stratégiája a világ energiapiacain is. Gazdasági jelenlétét geopolitikai célokra használja fel. Magyarország különösen sérülékeny e téren. Erős az energetikai függősége Oroszországtól.

Putyinnak váratlan ajándék a Trump felajánlotta partnerség és harcos ukrán ellenessége. Rövid távon ez Ukrajnával kapcsolatos céljai jó részének elérését jelentené (érdemi ellentételezés nélkül), hosszabb távon érdekövezete kiterjesztését. Az amerikai szankciók feloldása pedig a gazdasági helyzeten javítana. Európa számára egy remény lehetett volna: Trump felismeri, hogy Putyin az orránál fogva vezeti. Ez a lehetőség a Trump-Zelenszkij találkozó nyomán semmivé foszlott.

Az ukrain háború tágabb geopolitikai következményei között Kína szerepe különösen meghatározó. Gazdaságilag gyorsan felemelkedett autokráciaként Kína a világ legnagyobb kihívása. Katonai fenyegetést jelent a Távol-Keleten. Egy esetleges „müncheni egyezmény” Ukrajna ügyében vagy a trumpi területszerzési retorika megvalósítása felé tett gyakorlati lépések csak tovább növelnék Kína önbizalmát és étvágyát – elsősorban Tajvan irányába. Második világhatalomként Kína világszerte erősíti az autokráciák pozícióit, bátorítást és támogatást nyújtva számukra. Az államilag szubvencionált gazdasági terjeszkedése nemcsak Amerikában és Európában, hanem Afrikában is súlyosbítja a gazdasági problémákat.

Európa különösen érzékeny pont: Németország autóipara például élesen mutatja, milyen veszélyeket rejthet Kína gazdasági expanziója. A kisebb országokat Kína bankhitelekkel és beruházásokkal teszi kiszolgáltatottá, majd politikai befolyásának növelésére használja ki függőségüket. Ez a stratégia Kína „lopakodó bombázója”. Azon országok, amelyek örvendeznek a kínai jelenlétnek, valójában eszközözé válnak Peking kezében. Hosszú távon ez a helyzet gazdasági függőséget és politikai kiszolgáltatottságot

eredményez. Magyarország különösen kilóg a sorból. Az EU-ba érkező kínai beruházások 44%-a Magyarországon realizálódik.

Magyarország ebben a helyzetben nem csupán sodródik, hanem aktívan gyengíti az európai egységet oroszbarát és Kína-barát külpolitikájával. Az Orbán-kormány nemcsak vétópolitikájával és az uniós döntéshozatali folyamatok akadályozásával veszélyezteti Magyarország hitelességét, hanem az országot fokozatosan egy reformálhatatlan külpolitikai irányba sodorja, amely a geopolitikai elszigetelődéshez és a gazdasági kiszolgáltatottsághoz vezet.

A szomszédságpolitikában Magyarország helyzete szintén bizonytalan. Lengyelország az egyetlen kiszámíthatóan transzatlantista szövetséges, míg Szlovákia már oroszbarát pozíciókat képvisel, és a volt cseh elnök közéletbe való visszatérésevel Csehország is elindulhat ezen az úton. A Balkánon Orbán politikája Vučić és Dodik támogatásával tovább mélyíti az orosz befolyást, miközben a V4-ek együttműködése gyakorlatilag összeomlott.

***

Az Orbán-rendszer külpolitikai öröksége és leváltása

A jelenlegi magyar külpolitika nem csupán korrígálásra, hanem teljes átalakításra szorul. Az Orbán-rendszer nemcsak jogállami és piaci viszonyait amortizálta, hanem Magyarország külpolitikai pozícióját is aláasta Európában. Az ország „honi kikötőjének” újradefiniálása az egyik legfontosabb feladat – nem kompromisszágként, hanem szilárdan lehorgonyozott hajóként az Európai Unió, - és amíg van - a NATO, transzatlanti közösség kikötőjében.

Trump előtt Magyarországot nemcsak az értékközösség, hanem saját gazdasági és biztonsági érdekei is a Nyugathoz kötötték. Ma ez jobbára úgy módosítható: Európához kötik. Európai beágyazottság nélkül nincs fenntartható gazdasági fejlődés. A keleti orientáció és a különütasság legjobb esetben is gazdasági stagnáláshoz, legrosszabb esetben pedig politikai elszigetelődéshez és kiszolgáltatottsághoz vezet. Amerikától sem várható, hogy majd jelentős befektetésekkel lendíti fel a magyar gazdaságot. Magyarország méretéből és geopolitikai helyzetéből fakadóan csak az integráció elmélyítésével növelheti nemzetközi mozgásterét és függetlenségét.

Magyarországnak tartalmilag újra be kell lépnie az Európai Unióba – gazdasági, politikai és jogállami értelemben egyaránt. A gazdasági stabilitás érdekében kulcsfontosságú az euró bevezetése és az elveszett bizalom helyreállítása, amely előfeltétele az EU-s források újbóli folyósításának. E források nélkülözhetetlenek a magyar gazdaság újraindításához. Ehhez elengedhetetlen a korrupció felszámolása és az Európai Ügyészséghez való csatlakozás, ami nemcsak a hitelességet, hanem az EU-val való együttműködés szorosabb alapját is megeremti.

A biztonságpolitikai dimenzióban Magyarországnak a formálódó európai mainstream-hez kell kapcsolódnia. Legyen az a NATO, vagy, ami a NATO-ból marad, de leginkább a most alakuló coalition of the willing. Az országnak valódi védelmi képességeket kell kiépítenie, amelyek garantálják helyét az európai biztonságpolitikai közösségben.

Az EU-n belül Magyarország legfontosabb gazdasági partnere Németország. A német vállalatok jelenléte alapvető a magyar gazdaság számára, de fontos, hogy ez a kapcsolat ne váljon monokultúrássá. A gazdasági szerkezet diverzifikálása érdekében más EU-tagállamokkal is erősíteni kell az együttműködést, hogy Magyarország ellenállóbb legyen a globális kihívásokkal szemben. A várható amerikai vámok kiemelten sújtják majd az országot. Így ezért is fontos a diverzifikált és szoros együttműködés

A most formálódó világtrend legfontosabb kérdése Európa és Magyarország szempontjából az amerikai kapcsolat alakulása, amelyet február 28.-a után az amerikaiak láthatóan a konfrontáció irányában visznek. Ugyanakkor az amerikai elnök kiszámíthatatlansága miatt nem vállalható semmilyen, konfrontációt erősítő lépés. Az Egyesült Államokkal a kapcsolatoknak közös érdekeken kellene

alapulniuk (ha még vannak ilyenek), nem személyes vagy ideológiai „barátságokon”. A pragmatikus együttműködés alapvető fontosságú, különösen Kína és Oroszország tekintetében.

Kína esetében Magyarország külpolitikájának figyelembe kell vennie Brüsszel álláspontját. A kínai beruházásoknak nem szabad túlságosan korlátozódniuk egy-egy ágazatra (például akkumulátorgyárakra), és elengedhetetlen a hitelfüggőség elkerülése. Magyarországnak egyensúlyt kell teremtenie a gazdasági érdekek és stratégiai szövetségei között, és határozottan el kell utasítania a tajvani kérdés katonai megoldását. A legújabb fejlemények tükrében fel kell készülni arra a rossz forgatókönyvre is, hogy Európának Kínával kell modus vivendit találnia, amennyiben Washington végtelenen megrontja európai kapcsolatait.

Oroszország Magyarország legnagyobb külpolitikai kihívása, ebben a relációban szükséges a legmarkánsabb változás. Azonnal szakítani kell a Moszkva-barát politikával és az orosz narratívák képviselésével. Magyarország hitelessége csak akkor állítható helyre, ha támogatja Ukrajna EU- (és ha lehet) NATO-csatlakozását, valamint nemzetközi szerződésben rögzített területi integritását. Ez nemcsak politikai, hanem gazdasági diverzifikációt is megkövetel, amely lehetővé teszi az orosz energiafüggőségtől való teljes leválást.

A gazdasági szempontok kulcsfontosságúak. Alakításuknál különösen figyelembe kell venni az EU-s Kína-politikát. A cél: a kínai beruházások ne váljanak monokultúrássá. Például kizárólag akkumulátorgyárak, vasútvonalak létesítésére korlátozódva. A gazdasági együttműködésben kiemelt figyelmet kell fordítani a hazai cégek beszállítói lehetőségeire. Elősegítve a magyar ipar erősödését és fenntarthatóságát. Elengedhetetlen a hitelfüggőség elkerülése. Az hosszú távon kiszolgáltatott helyzetet teremt.

Magyarország elismeri az „egy Kína” elvet. De határozottan elutasítja a tajvani kérdés katonai megoldását. Az súlyos következményekkel járna a régió stabilitására és a nemzetközi rendre. Budapest Kína-politikájának egyensúlyt kell teremtenie a magyar gazdasági érdekek és a stratégiai szövetségek érdekei között. Kínával legyen gazdasági, de ne legyen politikai barátkozás. Tajvan – elsősorban a fejlett technológiák okán - kapjon nagyobb súlyt a gazdasági kapcsolatokban.

Magyarországnak a Közel-Keleten van a legkisebb mozgástere és közvetlen érdeke. A külpolitika feladata az egyensúly megteremtése. Ki kell állni Izrael önvédelmi jogának támogatása mellett. Ez elengedhetetlen a térség stabilitásának fenntartásához. De Izrael támogatása ne legyen „Netanjahu-túlsúlyos”. Kapcsolatot kell építeni a józanabb álláspontot képviselő izraeli politikai erővel. Másrészt hangsúlyt kell helyezni a megszállt területeken élő lakosság biztonságának és emberhez méltó életkörülményeinek biztosítására. Elfogadhatatlanok az amerikai elnök Gázával kapcsolatos tervei. Ezzel párhuzamosan határozottan szembe kell helyezkedni Irán regionális hatalmi ambícióival és a radikális iszlám megerősítésére irányuló törekvéseivel, amelyek veszélyeztetik a térség békéjét és biztonságát.

Magyarország külpolitikájának egyik legfontosabb célja a regionális együttműködés erősítése és a térség stabilitásának előmozdítása. Az EU bővítéséhez való hozzájárulás legjobb módja a tagjelölt országok támogatása uniós normáik átvételében, amely nemcsak az integrációt segíti, hanem a közép-európai biztonságot és gazdasági fejlődést is erősíti. Ezzel szemben a jelenlegi magyar külpolitika geopolitikai befolyásszerzésre törekedett, ami elszigetelődéshez vezetett. Szerbia és Szlovákia a stabil partnerek, míg, Romániával és Ukrajnával a kapcsolatok feszültté váltak. A konfliktuskereső diplomácia csökkenti Magyarország mozgásterét, miközben a térség valódi kihívásaira csak szoros együttműködéssel lehet hatékony választ adni.

A magyar kisebbségek védelmét nem szolgálja a nacionalista attitűd és a szomszédos autoriter vezetőkkel (pl. Fico) a barátkozás. A nemzetközileg elfogadott jogi normákon alapuló kisebbségi jogvédelem és érdekképviselés a kívánatos út. Partnerségi együttműködést fenntartva a szomszédokkal, személyes „barátságok” vagy éppen ellenségeskedések helyett. Ukrajna, Szerbia, Románia és Szlovákia esetében egyaránt.

A magyar külpolitikának el kell mozdulnia az eseti, hatalmi lojalitásokra építő stratégiától, mert a kisebbségi magyar közösségek jogvédelmét nem a konfrontatív retorika, hanem a nemzetközi normákon alapuló érdekérvényesítés szolgálja. Kiegyensúlyozott, a közös érdekekre építő szomszédságpolitikával Magyarország növelhetné súlyát a régióban és a transzatlanti térségben is.

A magyar gazdaság elsődlegesen EU-s kötődésű. Ezt az irányt kell tovább erősíteni. Ugyanakkor nem szabad egyoldalúvá válni, például túlsúlyosan az autógyártásra támaszkodni. A külgazdasági politikának a magyar beszállítók lehetőségeinek bővítését, a hozzáadott érték előállítását, a termelékenység fejlesztését, valamint a kutatás-fejlesztést (K+F) kell előmozdítani minél diverzifikáltabb módon.

Ezzel összhangban a migrációs politikát is gazdasági szempontok alapján célszerű alakítani. Fontos meghatározni, mennyi új munkaerőre van szükség, és kidolgozni olyan integrációs programokat, amelyek segítik ezen munkaerő társadalmi beilleszkedését.

A külgazdasági politika további alapvető feladata a klímaváltozás megfékezésének támogatása. Magyarország földrajzi és gazdasági adottságai miatt az éghajlatváltozás következményeinek az átlagnál jobban ki van téve, ezért a fenntartható megoldások előmozdítása nemcsak globális, hanem nemzeti érdek is.

***

A külpolitika jövője: azonnali fordulat vagy végzetes elszigetelődés

Magyarország külpolitikája azonnali fordulatot igényel. A jelenlegi irány nemcsak fenntarthatatlan, hanem súlyosan veszélyezteti az ország európai hitelességét, gazdasági stabilitását és szövetségi kapcsolatait. Elég a „brüsszelezés” üres retorikájából és az ellenségkeresésből. Magyarországnak nem az Uniót erodáló erők között van a helye. Különösen nem akkor, amikor egykori, az Európai Parlamentben meghatározó többséggel rendelkező pártcsaládjának tagjai éppen a konszolidáció érdekében, az EU-t gyengítő, lebontani akaró törekvésekkel szemben fognak össze. Az Európai Unió nem idegen erő, hanem közös otthon, amelynek alapjait mi magunk is segítettük lerakni. Magyarországnak nem a rombolás, hanem az építkezés, nem a különutasság, hanem az együttműködés nemzetévé kell válnia.

Ugyancsak elég a Trump-i út és Trump-i stílusú külpolitika követéséből. Ez csak Magyarország nagyok közötti felmorzsolódását eredményezheti.

A formai változások elengedhetetlenek, de csak az első lépést jelentik. A diplomácia civilizált hangnemének és méltóságának visszaállítása nem csupán stílusbeli kérdés, hanem a hitelesség alapvető eleme.

A valódi kihívás azonban mélyebben gyökerezik. Magyarország külügyi szolgálatának teljes szakmai és morális újjáépítésére van szükség. A diplomácia hatékonysága nem biztosítható anélkül, hogy megszabadulnánk az idegen befolyástól és visszaállítanánk a szakmai normák elsődlegességét. Ez magában foglalja a diplomataképzés modernizációját és a külügyi hálózat professzionálissá alakítását, hogy Magyarország hatékonyan képviselhesse érdekeit egy folyamatosan változó világban.

A külpolitikai fordulat nem választható opció, hanem elkerülhetetlen szükségszerűség. Ha Magyarország nem tér vissza az Európai Unió alapvető értékeihez, nemcsak a nemzetközi elszigetelődés veszélye fenyeget, hanem gazdasági és politikai mozgástere is végzetesen beszűkül. Ez a fordulat azonban nemcsak a túlélés záloga, hanem a fejlődés is. Magyarországnak ismét olyan nemzetté kell válnia, amelyet szövetségesei tisztelnek és megbecsülnek, nem pedig kényszerűen elviselnek.

„Egy nemzet nagyságát nem az bizonyítja, hogy mindenáron fel akarja mutatni magát, hanem hogy természetes módon, magától értetődően illeszkedik a világ rendjébe.” (Bibó István). Magyarországnak ilyen nemzetté kell válnia. Ez nemcsak a külpolitikai hitelesség visszaszerzését, hanem egy

fenntartható, büszke és stabil jövő megalapozását is jelenti. A döntés a miénk, de a tét óriási: Magyarország helye a Nyugat szívében, nem a periférián van.